

Усьянова Олександра Вікторівна (Одеса) – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ КОНЦЕПТІВ

Соціокультурні концепти – це ментальні одиниці й елементи свідомості, що виступають посередником між реальним світом і мовою, вони охоплюють і культурну інформацію, у якій вона фільтрується, переробляється й систематизується. Тому концепти утворюють своєрідний соціокультурний пласт, що функціонує між людиною та середовищем. Вони наявні у свідомості (ментальному світі) людини у вигляді «пучків» понять, знань, асоціацій, переживань, які не тільки мисляться, а й переживаються.

Предмет нашого дослідження – особливості формування соціокультурних концептів.

Мета дослідження – зазначити типи концептів та їхню структуру.

Соціокультурні концепти – це інформаційні структури свідомості, знання про певні об'єкти та явища, що відносяться до культури суспільства, до соціальних проблем культури. Саме у свідомість надходить культурна інформація, де вона фільтрується, переробляється, систематизується та формується у вигляді концепту, відповідає за вибір мовних засобів, що передають інформацію в конкретній комунікативній ситуації для реалізації певної комунікативної мети.

За параметром суб'єкта концептуалізації виокремлюють типи концептів:

- ідіоконцепти, властиві свідомості окремого індивіда;
- узуальні концепти, характерні для певної групи (наприклад, науковців певного фаху, представників певної професії або роду занять і т. ін.);
- етноконцепти, властиві всім представникам етнічної спільноти;
- загальнолюдські концепти, відомі всьому людству й репрезентовані в різних мовах.

Ядром концепту (зокрема соціокультурного) є чуттєво-наочний образ. Він формується на основі особистісного досвіду й тому гранично конкретний.

Навколо ядра групуються базові пласти, у яких ознаки розміщуються за напрямом від менш до більш абстрактних. Хоча кількість і зміст цих пластів можуть помітно відрізнятися залежно від індивіда в межах однієї мовної спільноти, проте в них переважають загальнонаціональні змістові ознаки, що лежать в основі взаєморозуміння в процесі спілкування.

На периферії розміщується «інтерпретаційне поле концепту», яке охоплює оцінки й трактування різних ознак концепту носіями однієї мови. Ці оцінки відображаються, наприклад, у використанні прислів'їв і приказок, афоризмів та крилатих виразів у процесі комунікації, а також в інших висловлюваннях, що відображають інтерпретацію окремих концептуальних ознак.

Отже, соціокультурні концепти є тими ідеальними, абстрактними одиницями, якими людина оперує в процесі мислення. Вони відображають зміст отриманих знань, життєвого досвіду та результати пізнання людиною навколишнього світу у вигляді певних одиниць, «квантів» знання.

Список використаної літератури

1. Поняття, концепт та його структура / М. Полюжин // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. - 2015. - № 4. - С. 212- 222.

2. Селиванова Е. А. Принципы концептуального анализа / Е. А. Селиванова // Актуальні проблеми металінгвістики. – К. –Черкаси: Брама, 1999. — 356 с.